

Sygn. akt VU 33/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 maja 2016 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSO Magdalena Marczyńska

Protokolant stażysta Iwona Jasińska

po rozpoznaniu w dniu 19 maja 2016 roku w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku J. D.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania J. D.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 23 listopada 2015 r. sygn. (...)

oddala odwołanie.

Sygn. akt V U 33/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 23 listopada 2015 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. odmówił wnioskodawcy J. D. prawa do emerytury. W uzasadnieniu organ rentowy podniósł, że wnioskodawca nie udowodnił wymaganych 15 lat pracy w warunkach szczególnych, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

W odwołaniu z dnia 23 grudnia 2015 roku wnioskodawca J. D. odwołał się od powyższej decyzji, wnosząc o jej zmianę i przyznanie prawa do emerytury. W uzasadnieniu podniósł, że będąc zatrudnionym w latach 1994 – 1998 wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracę w szczególnych warunkach na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. wniósł o oddalenie odwołania.

Sąd Okręgowy ustalił co następuje:

J. D., urodzony w dniu (...), złożył w dniu 8 września 2015 roku wniosek o przyznanie prawa do emerytury. Wnioskodawca wniósł o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem ZUS, na dochody budżetu państwa.

(dowód: wniosek o emeryturę k. 1 – 8 akt o emeryturę)

Na dzień 1 stycznia 1999 roku wnioskodawca udowodnił staż pracy wynoszący 25 lat, 1 miesiąc i 9 dni. Niekwestionowany przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych okres zatrudnienia J. D. w szczególnych warunkach wynosi łącznie 14 lat, 1 miesiąc i 9 dni. Organ rentowy nie zaliczył do pracy w warunkach szczególnych okresów zatrudnienia

wnioskodawcy od dnia 14 kwietnia 1994 roku do dnia 30 lipca 1994 roku, od dnia 22 października 1994 roku do dnia 30 listopada 1995 roku oraz od dnia 1 grudnia 1995 roku do dnia 30 czerwca 1998 roku, a także od dnia 1 lipca 1998 roku do dnia 31 grudnia 1998 roku, ponieważ przedstawione dokumenty, to jest angaże i umowy o pracę nie potwierdzają wykonywania zatrudnienia w szczególnych warunkach na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego powyżej 3,5 tony.

(dowód: decyzja ZUS z dnia 23 listopada 2015 roku, k. 61 – 61v, świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 17 lipca 2013 roku, k. 13 akt rentowych)

Wnioskodawca był zatrudniony:

- od dnia 14 kwietnia 1994 roku do dnia 30 lipca 1994 roku oraz od dnia 22 października 1994 roku do dnia 30 listopada 1995 roku w Hurtowni (...) Spółce cywilnej A. R. & R. K. z siedzibą w P. na stanowisku kierowcy;

- od dnia 1 grudnia 1995 roku do dnia 31 lipca 1999 roku w (...) Centrum Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P. na stanowisku kierowcy.

(dowód: świadectwo pracy z dnia 30 lipca 1994 roku, k. 14, świadectwo pracy z dnia 30 listopada 1995 roku, k. 16, wyrok Sądu Rejonowego w Rawie Mazowieckiej, IV Wydział Pracy z dnia 3 listopada 1999 roku w sprawie o sygn.. akt IV P 3/99, k. 19v, świadectwo pracy z dnia 30 czerwca 1998 roku, k. 21, angaż z dnia 31 października 1994 roku, k. 49, umowa o pracę z dnia 14 kwietnia 1994 roku, k. 50, umowa o pracę z dnia 14 maja 1994 roku, k. 51, umowa o pracę z dnia 22 października 1994 roku, k. 52, umowa o pracę z dnia 24 kwietnia 1995 roku, k. 53, umowa o pracę z dnia 28 października 1995 roku, k. 54, umowa o pracę z dnia 1 grudnia 1995 roku, k. 55, umowa o pracę z dnia 4 czerwca 1996 roku, k. 56, akt rentowych)

Wnioskodawca nie posiada świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach za wyżej wymienione okresy.

(okoliczność bezsporna)

W grudniu 2015 roku wnioskodawca poprosił A. S., która była zatrudniona w wyżej wymienionych przedsiębiorstwach, aby dokonała korekty świadectw pracy w ten sposób, aby wynikało z nich, że odwołujący był zatrudniony na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego powyżej 3,5 tony. Na świadectwach pracy z dnia 30 lipca 1994 roku, z dnia 30 listopada 1995 roku oraz z dnia 30 czerwca 1998 roku A. S. dopisała, iż wnioskodawca był kierowcą samochodu ciężarowego powyżej 3,5 tony. Wyżej wymieniona była w przedsiębiorstwach zatrudniających odwołującego kasjerką oraz referentką. A. S. wystawiła wnioskodawcy świadectwo pracy z dnia 30 czerwca 1998 roku, na którym widnieje jej pieczęć i stanowisko – specjalista ds. pracowniczych, natomiast nie wystawiła świadectw pracy z dnia 30 lipca 1994 roku oraz z dnia 30 listopada 1995 roku, na których również dokonała wskazanych korekt.

(dowód: zeznania świadka R. S., nagranie od minuty 9:41 do minuty 15:24, zeznania wnioskodawcy od minuty 15:24 do minuty 21:53, protokół z rozprawy z dnia 19 maja 2016 roku, k. 20 – 21 akt sprawy, świadectwo pracy z dnia 30 lipca 1994 roku, k. 14, świadectwo pracy z dnia 30 listopada 1995 roku, k. 16, świadectwo pracy z dnia 30 czerwca 1998 roku, k. 21 akt rentowych)

W spornych okresach wnioskodawca był zatrudniony jako kierowca w hurtowniach piw i napojów mieszczących się w P.. Odwołujący jeździł samochodami ciężarowymi marki L. i V. z naczepą. Pracodawcy wnioskodawcy dysponowali także innymi samochodami – osobowymi i półciężarowymi. Do obowiązków odwołującego należało przewożenie napojów w skrzynkach na paletach samochodami ciężarowymi od producenta do hurtowni i klientów. Jeździł do E., B. lub G., gdzie w siedzibie kontrahenta odbierał załadunek. Zdarzało się, iż czekał na załadunek pół dnia, nim wyruszał w drogę powrotną. Wnioskodawca wyjeżdżał także do bliżej położonych miast, między innymi do R.. Odbywał również kursy do klientów po samym P.. Pracodawca odwołującego zatrudniał dwóch kierowców, którzy jeździli na zmianę. Po dniu pracy kierowcy przysługiwał dzień wolny. W przedsiębiorstwach, w których pracował wnioskodawca byli zatrudnieni także magazynierzy, operatorzy wózków widłowych oraz osoby ładujące i rozładujące towar.

(dowód: zeznania świadka M. T., nagranie od minuty 1:33 do minuty 9:41, zeznania świadka R. S. od minuty 9:41 do minuty 15:24, częściowo zeznania wnioskodawcy od minuty 15:24 do minuty 21:23, protokół z rozprawy z dnia 19 maja 2016 roku, k. 20 - 21)

W przypadku zaliczenia do pracy w warunkach szczególnych spornych okresów zatrudnienia staż pracy wnioskodawcy w takich warunkach, łącznie z okresem niekwestionowanym przez organ rentowy, wyniósłby ponad 15 lat.

(okoliczność niesporna)

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zważył, co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Stosownie do art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 748, ze zm.) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (tj. w dniu 1 stycznia 1999 r.) osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat – dla kobiet i 65 lat – dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

W myśl natomiast ust. 2 art. 184 emerytura przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

W świetle powyższych regulacji żądanie wnioskodawcy należało zatem rozpoznać w aspekcie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., nr 8 poz. 43 z późn. zm.), zwanego dalej rozporządzeniem.

Z treści § 4 rozporządzenia wynika, iż pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w Wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

1. osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
2. ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Ten „wymagany okres zatrudnienia” to okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia (§ 3 rozporządzenia), natomiast pracą w warunkach szczególnych jest praca świadczona stale i w pełnym wymiarze na stanowiskach wskazanych w załączniku do tegoż aktu (§ 1 i § 2 rozporządzenia).

W przedmiotowej sprawie kwestią sporną między stronami było to, czy wnioskodawca posiada wymagany 15-letni okres zatrudnienia w szczególnych warunkach. Spełnienie pozostałych przesłanek nie było przedmiotem sporu, a jednocześnie nie budzi żadnych wątpliwości, że wnioskodawca ma wymagany okres zatrudnienia, to jest 25 lat, ukończył 60 lat oraz przekazał środki zgromadzone na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

W pierwszej kolejności wskazać należy, iż za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia.

Prawidłowe rozumienie pojęcia pracy w szczególnych warunkach nie jest możliwe bez wnikliwej analizy rozporządzenia w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Z zestawienia § 1 i 2 tegoż rozporządzenia wynika, że pracą w szczególnych warunkach jest praca świadczona stale i w pełnym wymiarze na stanowiskach wskazanych w załączniku do tego aktu. Warunek wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy jest spełniony tylko wówczas, gdy pracownik w ramach obowiązującego go pełnego wymiaru czasu pracy na określonym stanowisku pracy nie wykonuje czynności pracowniczych nie związanych z tym stanowiskiem pracy, ale stale, to jest ciągle wykonuje prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (tak też Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 15 listopada 2000 r., II UKN 39/00, OSNAP 2002/11/272).

Okresy pracy w warunkach szczególnych, stosownie do § 2 ust. 2 rozporządzenia, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia lub w świadectwie pracy. Należy jednak wskazać, że z cytowanego wyżej § 2 rozporządzenia nie wynika, aby stwierdzenie zakładu pracy w przedmiocie wykonywania przez pracownika pracy w warunkach szczególnych miało charakter wiążący i nie podlegało kontroli organów przyznających świadczenia uzależnione od wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Brak zatem takiego świadectwa lub jego zakwestionowanie przez organ rentowy, nie wyklucza dokonania ustalenia zatrudnienia w warunkach szczególnych innymi środkami dowodowymi w toku postępowania sądowego.

Tym samym podnoszona przez organ rentowy okoliczność nie udokumentowania przez skarżącego pracy w szczególnych warunkach, nie przesądza jeszcze, że wnioskodawca takiej pracy nie wykonywał. Stanowisko takie wielokrotnie zajmował również Sąd Najwyższy, który między innymi w wyroku z dnia 2 lutego 1996 roku, II URN 3/95, OSNAP 1996/16/239 stwierdził, że w postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokości mogą być udowodniane wszelkimi środkami dowodowymi, przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego. Ograniczenia dowodowe zawarte w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz. U. Nr 10, poz. 49 ze zm.), obecnie w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz.U. Nr 237, poz. 1412), dotyczą wyłącznie postępowania przed tymi organami.

Sam fakt zatrudnienia wnioskodawcy we wskazanych w odwołaniu okresach w Hurtowni (...) Spółce cywilnej A. R. & R. K. oraz w (...) Centrum Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P. był niesporny między stronami w świetle dokumentów znajdujących się w jego aktach ubezpieczeniowych. Sporny pozostawał jedynie charakter wykonywanej przez wnioskodawcę pracy, to jest czy była to praca wykonywana w szczególnych warunkach, czy też nie. Stało się tak dlatego, że w dokumentach w postaci świadectw pracy, umów o pracę oraz angaży potwierdzających zatrudnienie wnioskodawcy w spornych okresach nie zawarto adnotacji o wykonywaniu pracy w warunkach szczególnych. Wnioskodawca twierdził natomiast, że wykonywał w tych okresach pracę w warunkach szczególnych określoną w Rozporządzeniu Rady Ministrów w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze z dnia 7 lutego 1983 r. (Dz.U. z 1983 roku, nr 8, poz. 43) w Wykazie A, Dziale VIII poz. 2, to jest kierowcy samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony.

Należy zauważyć, że umowy o pracę zawarte w dniach: 14 kwietnia 1994 roku, 14 maja 1994 roku, 22 października 1994 roku, 24 kwietnia 1995 roku, 28 października 1995 roku, 1 grudnia 1995 roku, 4 czerwca 1996 roku wyraźnie wskazują, iż wnioskodawca został zatrudniony w charakterze kierowcy, a nie kierowcy samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony.

Także świadectwa pracy sporządzone w dniach: 30 lipca 1994 roku, 30 listopada 1995 roku, 30 czerwca 1998 roku Sąd mógł uznać za wiarygodne jedynie w takim zakresie, w jakim wskazują, iż wnioskodawca był zatrudniony w

charakterze kierowcy. Dopisanie do świadectw pracy przez A. S. informacji, jakoby odwołujący był zatrudniony w charakterze kierowcy samochodów ciężarowych powyżej 3,5 tony nie może być poczytywane przez Sąd jako dowód w sprawie. Takie działanie jest sprzeczne z Kodeksem pracy oraz Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Socjalnej w sprawie szczegółowej treści świadectwa pracy oraz sposobu i trybu jego wydawania i prostowania z dnia 15 maja 1996 r. (Dz.U. z 2016 r., nr 60, poz. 282), gdzie wyraźnie określono tryb prostowania oraz uzupełniania świadectw pracy. Z zeznań samego wnioskodawcy wynika, że A. S. dokonała sprzecznych z prawem korekt świadectw pracy na prośbę odwołującego w grudniu 2015 roku celem uzyskania przez niego prawa do emerytury.

Należy wskazać, że A. S. poprawiła świadectwa pracy po kilkunastu latach od ich wystawienia sprzecznie z obowiązującym trybem prostowania i uzupełniania takiej dokumentacji pracowniczej. Mało tego, świadectwa pracy z dnia 30 lipca 1994 roku oraz z dnia 30 listopada 1995 roku zostały wystawione przez inne osoby – kierownika hurtowni (...) oraz zastępcę dyrektora ds. finansowych B. W..

Wreszcie również z zeznań świadków M. T. i R. S. nie można wysnuć jednoznacznego ustalenia, że wnioskodawca wykonywał wyłącznie czynności kierowcy samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony. Zarówno M. T. jak i R. S. wskazali, iż wnioskodawca jeździł takimi samochodami, jednakże nie byli oni w stanie stwierdzić, czy odwołujący w ramach zatrudnienia nie wykonywał na rzecz pracodawców także innych czynności, w tym czy był kierowcą pojazdów o ciężarze całkowitym nieprzekraczającym 3,5 tony. Świadek M. T. wskazał, że pracodawcy dysponowali mniejszymi samochodami – osobowymi i półciężarowymi – jednakże nie pamięta, czy wnioskodawca nimi jeździł. Świadek R. S. zeznał natomiast, że po dniu pracy w charakterze kierowcy samochodu ciężarowego powyżej 3,5 tony, odwołujący miał dzień wolny, a czas oczekiwania na załadunek trwał nawet pół doby pracowniczej. Zeznania R. S. w tym zakresie potwierdził wnioskodawca.

Mając zatem na uwadze treść dokumentacji pracowniczej oraz zeznania świadków Sąd nie mógł uznać za wiarygodne zeznań wnioskodawcy w zakresie, w jakim twierdził on, jakoby wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracę kierowcy samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym przekraczającym 3,5 tony w rozumieniu Rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze.

Reasumując, ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wynika, że w spornych okresach wnioskodawca wprawdzie wykonywał pracę w charakterze kierowcy samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony, jednakże ta praca nie była wykonywana w pełnym wymiarze czasu pracy.

Wnioskodawca w toku niniejszego postępowania nie udowodnił zatem 15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych.

Biorąc zatem pod uwagę, iż wnioskodawca nie spełnił wszystkich wymaganych przepisami rozporządzenia warunki do uzyskania prawa do emerytury w obniżonym wieku, uznać zatem należało, że żądanie wnioskodawcy nie zasługuje na uwzględnienie.

Z tych też względów, Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku.